

нерухомість, а також, можливо, використати механізм розщеплювання податку на прибуток підприємства;

- забезпечення високого рівня прозорості фінансових потоків (як надходжень, так і витрат) при формуванні і витраті засобів місцевих бюджетів.

- удосконалення системи міжбюджетних стосунків і підвищення обґрунтованості розрахунків дотацій з державного бюджету;

- розробка механізмів забезпечення фінансової дисципліни розпорядників бюджетних коштів на рівні органів місцевого самоврядування;

- впровадження системи середньо - і довгострокового планування місцевих бюджетів.

Практична реалізація названих напрямів вимагає досить рішучих і серйозних кроків у сфері фінансової децентралізації влади. Ефект можливий за умови укрупнення місцевих бюджетів і скорочення сфер, що вимагають додаткової вертикальної міжбюджетної координації. Це вимагає проведення глибоких досліджень і розрахунків, результати яких дозволять виробити оптимальну для України модель бюджетної системи і децентралізації в цілому.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Словник іншомовних слів / [видання друге, виправл. і доповн.]; за ред. О.С. Мельничука. - К.: 1985. - 967 с
2. Децентралізацію влади підтримують 60% українців [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3328632-detsentralizatsiui-vlady-pidtrymuut-60-ukraintsiv-opytuvannia>
3. Tiebout C. An Economic Theory of Fiscal Decentralization / C. Tiebout // Public Finances Needs Sources and Utilization. - Princeton (Univ.Press). -1961. - P.79-96.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_036
5. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
6. Велихов Л.А. Основы городского хозяйства / Л.А. Велихов. – М.:Наука, 1996. - С. 480.
7. Хамініч С. Ю. Особливості фіскальної децентралізації в умовах розвитку національного господарства України / С. Ю. Хамініч, В. М. Климова // Вісник Дніпропетровського університету [Текст]. — 2011. — Вип. 5(2). — С. 143—148. — (Серія “Економіка”).
8. Martinez-Vazquez J., Wayne R. Thirsk Fiscal Decentralization in Ukraine: Accomplishments and Challenges in the Transition/ J. Martinez-Vazquez, R. Wayne// Nova Science Publishers Incorporated.- 2011. - P.173
9. Київ поділиться податками з регіонами [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://forbes.ua/ua/nation/1376713-kiyiv-podilitsya-podatkami-z-regionami>
10. Steagarescu D. Decentralisation: Trends, perspective and issues at the threshold of EU enlargement [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <ftp://ftp.zew.de/pub/zew-docs/dp/dp0474.pdf>
11. Ватару Китамура. Парадоксы централизации и децентрализации: опыт Японии [Електронний ресурс] / Ватару Китамура; [пер. А. Маклакова] // 2009. – 3 ноября. – Режим доступу: http://www.decentralization.ws/icd2/papers/local_gov_japan.htm
12. Как Киев будет делиться властью с регионами [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://forbes.ua/nation/1369819-kak-kiiev-budet-delitsya-vlastyu-s-regionami>
13. Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо бюджетної децентралізації) № 4435а від 08.08.2014 [Електронний ресурс]. -Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc_4_1?p_f35_11=51901

УДК 336.227.5

ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОФШОРНИХ ЗОН

Гамуга О.Б., Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського

Гамуга О.Б. Обліково - аналітичне забезпечення діяльності офшорних зон

У статті розглядається поняття «міжнародного податкового планування» та визначена головна ціль оптимізації товарних, інтелектуальних і фінансових потоків, виникнення та розвиток офшорних зон. Здійснено аналіз останніх досліджень та публікацій. Надаються визначення поняття «офшор», які зазначені у різних джерелах та згідно законодавства різних країн, у яких діють офшорні зони, офшорної фірми, офшорного центру, офшорний бізнес. Визначено характерні особливості офшорних зон, які мають визначальне значення для підприємств, підприємців та фізичних осіб. Графічно показано класифікаційні ознаки офшорних зон, які впливають на організацію бухгалтерського обліку, та їх характеристика, а також наведено приклади країн, які належать до кожної класифікаційної ознаки. Зазначено типи офшорних компаній та країн, в яких вони діють. Вхід українських бізнесменів до офшорних зон. Офшорні схеми, які використовують українські банки та фінансові компанії. Фактори, які стимулюють розвиток офшорного бізнесу в Україні. Вказано перелік країн, які належать до офшорних зон, який встановлений Кабінетом Міністрів України. Надано пропозиції щодо удосконалення податкового законодавства.

Ключові слова: офшорна зона, класифікаційні ознаки, бухгалтерський облік, ознаки офшорних зон.

Гамуга О.Б. Учетно - аналитическое обеспечение деятельности офшорных зон

В статье рассматривается понятие «международного налогового планирования» и определена главная цель оптимизации товарных, интеллектуальных и финансовых потоков, возникновение и развитие офшорных зон. Осуществлен анализ последних исследований и публикаций. Предоставляются определение понятия «офшор», указанные в различных источниках и законодательству разных стран, в которых действуют офшорные зоны, офшорной фирмы, офшорного центра, офшорный бизнес. Определены характерные особенности офшорных зон, которые имеют определяющее значение для предприятий, предпринимателей и физических лиц. Графически показано классификационные признаки офшорных зон, которые влияют на организацию бухгалтерского учета, и их характеристика, а также приведены примеры стран, которые относятся к каждой классификационной признаку. Указано типы офшорных компаний и страны, в которых они действуют. Вход украинских бизнесменов в офшорные зоны. Офшорные схемы, которые используют украинские банки и финансовые компании. Факторы, которые стимулируют развитие офшорного бизнеса в Украине. Указан перечень стран, которые относятся к офшорным зонам, установленный Кабинетом Министров Украины. Даны предложения по совершенствованию налогового законодательства.

Ключевые слова: офшорная зона, классификационные признаки, бухгалтерский учет, признаки офшорных зон.

Hamuha O. Accounting - analytical support of offshore areas

The article deals with the concept of "international tax planning" and defined the main goal of optimizing trade, intellectual and financial flows, the emergence and development of offshore. The analysis of recent research and publications. Provides the definition of "offshore" referred to in various sources and under the laws of various countries in which they operate offshore, offshore company, offshore center, offshore business. Characteristic features of offshore zones, which are crucial for businesses, entrepreneurs and individuals. Graphically shows the classification criteria offshore areas that affect the organization of accounting, and their characteristics, and are examples of countries that belong to each classification features. These

types of offshore companies and countries in which they operate. Sign Ukrainian business offshore. Offshore schemes that use Ukrainian banks and financial companies. Factors that stimulate the development of offshore business in Ukraine. The specified list of countries that are offshore, which is set by the Cabinet of Ministers of Ukraine. The proposals for the improvement of tax legislation.

Keywords: offshore zone classification criteria, accounting, signs offshore.

Постановка проблеми. Лібералізація міжнародної торгівлі є необхідним напрямком розвитку світової економіки. Головні міжнародні організації, наприклад, Всесвітня Торгівельна Організація, ставлять досягнення лібералізації в якості своєї першочергової задачі. І це не дивно, оскільки позитивні наслідки звільнення міжнародних торгівельних зв'язків від існуючих обмежень зачеплять всі прошарки суспільства: споживачів - тому що вибір запропонованих їм товарів і послуг розшириться, у той час як посилені конкуренція призведе до зниження цін; виробників - тому що лібералізація збільшить число їхніх потенційних клієнтів, скорочуючи тим самим загрозу безробіття, і т.і.

Безпосередні учасники економічної діяльності - підприємства і фірми також зацікавлені в процесі лібералізації торгівельних зв'язків. Їхня ціль - законним шляхом звільнитися від надмірно високих митних тарифів, валютного контролю, імпорتنних і експортних квот і інших фіскальних або бюрократичних проблем. Для цього існує велика кількість методів, один із яких - використання компаній, заснованих у юрисдикціях із низьким оподаткуванням при відсутності валютного контролю.

Комплекс методів по оптимізації товарних, інтелектуальних і фінансових потоків у рамках міжнародної групи компаній із метою зменшення податкового тягаря (що є дуже значним чинником інвестиційного ризику), може бути названий міжнародним податковим плануванням (international tax planning).

Головна ціль оптимізації - перерозподіл прибутку (а отже і податкового тягаря) між суб'єктами однієї міжнародної групи компаній. Компанія може вважатися міжнародною, якщо її відособлені підрозділи розташовані не менше чим у 2 країнах світу. Глобалізація і лібералізація світогосподарських зв'язків значно випереджує уніфікацію національних законодавств, унаслідок чого діяльність будь-якої інтернаціональної компанії обмежена значно меншим числом перешкод, ніж робота національної компанії.

Розвиток комунікацій, інтернаціоналізації господарського життя і виникнення після другої світової війни великої кількості нових суверенних держав і адміністративних територій - суб'єктів міжнародного права призвели до виникнення міжнародного податкового планування.

Велика кількість колишніх колоній Британської імперії, що одержали самостійність і відчували гостру потребу в притоці грошей, зробили ставку на іноземців. Ліберальне корпоративне, податкове і валютне законодавство, розвинуті системи комунікації кваліфіковані місцеві юристи і консультанти забезпечили значне надходження коштів у скарбницю за рахунок дуже низьких податків або фіксованих зборів із компаній, банків, страхових компаній, прибутків від туристичної діяльності.

У 60-ті роки розвинуті країни почали усе більш посилювати податковий тиск на свої компанії і громадян. У відповідь на це відразу ж одержала широкий розвиток офшорна форма ухилення податків. Вона стала дешевим і достатньо ефективним засобом ухилення від все більш жорстких державних претензій, навіть для громадян із середніми прибутками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням офшорних зон займалися багато вчених як вітчизняних, так і зарубіжних, а саме: вітчизняні - Л.Бакаєв, О.Бакаєв, А.Кізіма, В.Сліп, О.Тимченко, зарубіжні - В.Ларіонова, А.Яковлєва, Е. Шатілова та інші. Науковці у своїх працях дають характеристику офшорних зон, їх правового статусу, податкової системи.

Проблема. У всіх досліджених джерелах немає єдиного визначення поняття «офшорна зона» та її основні характеристики, які впливають на формування обліку.

Метою статті є визначення характерних особливостей офшорних зон, що надасть нам розуміння того, чому всі бізнесмени так воліють вкладати свої грошові кошти в ці зони.

Виклад основного матеріалу. В економічній літературі автори нерідко використовують термін «офшор», як у значенні офшорна зона, так і для характеристики процесів, які в ній відбуваються. Так, наприклад, в економічному довіднику А. Амбарцумова і С. Стерлінгова «1000 термінів ринкової економіки», говориться, що «офшор» - термін, який використовується для характеристики світових фінансових центрів, а також для деяких видів банківських операцій. Інше, більш повне визначення дає «Великий енциклопедичний словник»: «Офшор - території, що надають пільговий режим (зниження податків, звільнення від валютного контролю і т. і.) для фінансово - кредитних операцій з іноземними учасниками і в іноземній валюті». Проте сутність цих явищ точніше розкривають ті економісти, які розмежовують поняття «офшорна зона», «офшорна компанія», «офшорна діяльність».

Термін «offshore» у прямому перекладі з англійського означає «поза берегом», «поза островом» і спочатку застосовувався англійськими юристами у відношенні компаній, створених відповідно до законодавства іноземних держав (тобто держав, розташованих поза Великим Островом - Сполученого Королівства). «Onshore» - протилежність терміна «offshore» і означає «на березі». Ці терміни досить часто використовуються юристами і консультантами, але фактично ніколи не використовуються в національних законодавствах. Наприклад, з точки зору британського законодавства компанія, зареєстрована в Англії, Уельсі або Шотландії, є «вітчизняною» юридичною особою (onshore company - на юридичному жаргоні), а зареєстрована в будь-якій іншій юрисдикції (США, Німеччина, Кіпр, Багам, і т.п.) іноземною юридичною особою (offshore company у широкому змісті - на юридичному жаргоні). У вузькому змісті терміна «offshore company» означає компанію, зареєстровану в одній з юрисдикцій, що часто називають терміном «tax haven» (податковим раєм).

«Offshore company» - офшорна фірма, зареєстрована нерезидентом у державі, що законодавчо встановила офшорну зону. Статус такої компанії пов'язаний з вимогою проведення ділових операцій за межами юрисдикції, де дана компанія офіційно зареєстрована. Проте, саме по собі відкриття такої фірми не приносить прибутку, а утримання фірми коштує часто значно дорожче її реєстрації. Необхідно активна участь її в діловому обороті на основі спеціальних дуже витончених схем і міжнародних угод, що дозволяють одержати без порушення податкового законодавства прибуток, що істотно перевищує прибуток від угод звичайного виду. Схеми таких угод багаточисельні, часто носять індивідуальний характер, пристосований до конкретної угоди або товару. Іноді для мінімізації податків потрібно залучати до угоди дві, а іноді і більше фірм, що спеціально реєструються в різних офшорних зонах.

«Offshore centre» - офшорний центр, фірма або компанія, що спеціалізується на реєстрації офшорних компаній у даній або в декількох офшорних зонах і надає широкий спектр послуг, пов'язаних із забезпеченням її функціонування (юридична адреса, секретарські послуги, послуги бухгалтера, керування рахунком і ін.)

«Offshore zona» - офшорна зона, безподаткова гавань - територія юрисдикція, якої передбачає податкові пільги при створенні офшорної компанії, тобто компанії, яка утворена нерезидентами і здійснює діяльність поза даною територією держави реєстрації.

Досить точно визначення офшорного бізнесу дає розділ 28А Податкового законодавства Кіпру. Відповідно до нього офшорний бізнес - законний бізнес, що здійснюється закордоном і має закордонні джерела прибутку. Доповнивши це визначення, можна сказати, що офшорний бізнес - це підприємницька діяльність, що здійснюється в рамках міжнародної групи компаній, частина підрозділів якої розташована в країнах, що надають податкові, валютні, інвестиційні й інші пільги за певних умов.

Бізнес у рамках міжнародної групи компаній надає легальну можливість зменшити податкові зобов'язання, збільшити ступінь захищеності інвестицій, діяти в сприятливому валютному режимі.

Використання іноземних компаній особливо актуально для підприємств, що працюють у країнах колишнього Східного блоку. Високий ступінь інвестиційного ризику, обумовлений існуючою в цих країнах економічною, політичною, соціальною і правовою нестабільністю, обмежує приток іноземних інвестицій, необхідних для модернізації промисловості, торгівлі і фінансової сфери. Дефіцит державного бюджету в значній мірі покривається за рахунок зовнішніх позик. Сьогодні на міжнародному кредитному ринку правила гри

диктують кредитори, а країни-реципієнти іноземних інвестицій беруть участь у змаганні на право одержання цих позик шляхом надання додаткових гарантій.

У останні десятиліття темпи росту обороту, що здійснюється з застосуванням інституту офшорних зон, перевершують темпи росту загальних оборотів у зовнішньоекономічній діяльності. У практиці міжнародного податкового планування активно використовуються податкові особливості і переваги сорока - п'ятдесяти країн і територій [1].

Визначено основні ознаки у визначенні офшорних зон:

- оподаткування. Багато офшорних юрисдикцій стягують податки, проте всі вони або не стягують податок на прибуток взагалі, або стягують його тільки з певних категорій доходу, або стягують податок нижчий, ніж у тій країні, де платники є податковими резидентами. Відсутність податку на прибуток, як правило, є частиною політики залучення іноземного капіталу. У ряді випадків податок на прибуток не вводиться внаслідок бідності значної частини населення. Багато податкових притулків у басейні Карибського моря є невеликими, малорозвиненими країнами з бідним населенням. В цих умовах країна може мати значно більший прибуток при низькому рівні податків і зборів. Важливою особливістю більшості офшорних територій є надання пільгового податкового режиму і виконання вимоги проведення ділових операцій за межами країни, де офіційно зареєстрована офшорна компанія;
- фінансова секретність. Певний рівень секретності також є характерним для офшорних юрисдикцій, як і для інших країн. Проте більшість країн не захищає цю інформацію від розслідування правоохоронними органами іноземної держави, особливо коли розслідування здійснюється відповідно до міжнародного договору. Особливістю офшорних юрисдикцій є наявність надмірно жорстких правил захисту банківської і комерційної таємниці. Вони відмовляють у порушенні своїх бар'єрів секретності навіть тоді, коли є серйозне порушення законів іншої країни. З цієї точки зору розрізняють дві категорії офшорних юрисдикцій: країни, які відмовляють у послабленні своєї секретності, не зважаючи на використання режиму секретності в злочинних цілях; країни, які дозволяють законні розслідування в належних випадках;
- валютний контроль. Офшорні юрисдикції мають, як правило, систему подвійного валютного контролю. В її основу поставлена відмінність між резидентами і нерезидентами, а також між національною і іноземною валютами. Загальне правило: резиденти піддаються валютному контролю, а нерезиденти валютному контролю не піддаються. Проте нерезиденти піддаються звичайному контролю відносно місцевої валюти. З компанією, створеною в офшорній юрисдикції, що належить нерезидентам і здійснює свою діяльність зовні юрисдикції, поведатся як з нерезидентом з погляду валютного контролю. Відповідно іноземна особа може сформувати компанію в країні податкового притулку для здійснення бізнесу в інших юрисдикціях. В цьому випадку компанія не піддаватиметься валютному контролю в податковому притулку, оскільки вона не здійснює операції у валюті інших юрисдикцій і не займається бізнесом у даній офшорній юрисдикції;
- комунікації. Більшість офшорних юрисдикцій мають надійні засоби зв'язку — добрі телефонні, кабельні та телексі послуги зв'язку для з'єднання їх з іншими країнами. Багато хто має також регулярний повітряний зв'язок. Наприклад, є щоденні безпосадочні авіарейси між Каймановими Островами та Майаї та пряма лінія між Х'юстоном і Гранд Кайманом. Використовування англійської мови як основної в карибських юрисдикціях і їх близькість до території США також сприяє їх особливій привабливості для жителів США і Канади;
- легкість доступу до зарубіжної банківської системи. Використовування офшорних юридичних осіб дає можливість розміщувати капітал у твердій валюті в надійних банках стабільної країни. Великі секретарські компанії з визнаною міжнародною репутацією мають усталені зв'язки і можливість відкривати для своїх клієнтів рахунки в першокласних зарубіжних банках. Офшорній фірмі може бути відкритий валютний банківський рахунок у зарубіжному банку. Такий рахунок може використовуватися для безготівкових розрахунків, здійснення інших операцій (перекази, акредитиви, банківські гарантії) або для акумуляції неформальних фондів коштів як «скарбничка» грошей.

Розглянувши сутність офшорних зон можна виділити класифікаційні ознаки, які впливають на організацію бухгалтерського обліку.

За рівнем оподаткування:

1) Класичні офшорні юрисдикції – ними, як правило є невеликі острівні держави. Класичні офшорні компанії не мають право вести будь-яку діяльність на території країни, де вони зареєстровані. Офшор в подібній зоні зазвичай коштує недорого, оподаткування та вимоги до ведення бухгалтерського та фінансового обліку повністю відсутні, але існує обов'язок власника компанії сплачувати в бюджет офшорної держави щорічний збір.

Приклади класичних офшорів: Беліз, Панама, Домініка, Багамські острови та інші.

2) Низькоподаткова юрисдикція – юрисдикція, законодавство якої не передбачає звільнення від податків, але при виконанні певних умов компаніям надаються певні пільги. Зареєстровані компанії є резидентами в країні реєстрації, вони зобов'язані ставати на податковий облік, вести бухгалтерію, подавати звітність та платити місцеві податки. Даний тип юрисдикцій є «прозорим» для банків та партнерів, і може використовувати переваги договорів про уникнення подвійного оподаткування.

Приклади низько податкових юрисдикцій: Болгарія, Ірландія, Кіпр, Лабуан, Швейцарія.

3) Респектабельні офшорні юрисдикції (оншори) – це держави з звичайним (або високим) оподаткуванням. Зареєстровані в них компанії зобов'язані вести бухгалтерський облік в країні реєстрації, однак при дотриманні певних умов можуть сплачувати податки в заниженому розмірі. Дані компанії можуть застосовуватися в агентських схемах, побудові холдингових структур, а також для використання договорів про уникнення подвійного оподаткування.

Приклади респектабельних офшорних юрисдикцій: Великобританія, Данія, Швейцарія, США, Новозеландія.

4) Адміністративно-територіальні утворення, в яких діє офшорний режим – в основному це характерно для країн, що мають федеральний устрій. Для цих офшорних юрисдикцій характерно те, що вони можуть виконувати функції податкової гавані у разі ведення міжнародного бізнесу і в той же час дають можливість здійснення офшорних фінансово-господарських операцій, не виходячи за національні кордони однієї країни. Оскільки для цих країн, що мають федеральний устрій, характерні кілька рівнів оподаткування: федеральний, суб'єкта федерації і місцевий, то офшорні території надають пільгу в частині податку суб'єкта федерації для тих підприємств, які, будучи зареєстровані на його території, ведуть діяльність і отримують дохід за його межами, тобто здійснюють фінансово-економічну діяльність офшорного типу.

Приклади адміністративно-територіальних утворень: США – штати Далевер, Невада і Вайоминг; Швейцарія – кантони Нематель, Фрибург і Цуг; Канада – провінція –Нью-Брансвік; Росія – Калмикія, міста Углич, Смоленськ.

За здаванням звітності:

1) Юрисдикції, які не передбачають зобов'язання надавати фінансову звітність – до цієї групи відносяться країни, які входять до складу класичних офшорів.

2) Юрисдикції, зобов'язані вести бухгалтерський облік та надавати фінансову звітність у контролюючі установи – до цієї групи належать низько податкові та респектабельні офшорні юрисдикції.

За наявністю договорів щодо подвійного оподаткування:

1) Юрисдикції, що мають угоди про уникнення подвійного оподаткування. Заснування компанії в юрисдикціях, які мають широкую мережу укладених договорів про уникнення подвійного оподаткування, може бути суттєвою перевагою за мети мінімізації оподаткування дивідендів, процентів та роялті, що сплачуються між країнами — учасниками такої угоди. Такі юрисдикції, як правило, позиціонуються як неофшорні.

2) Юрисдикції, які не мають (незначна кількість) угод про уникнення подвійного оподаткування. Цей вид юрисдикцій, як правило, включає в себе офшорні країни та використовується, в першу чергу, через відсутність корпоративних податків (на прибуток і т. ін.) та зазвичай вимагає, щоб компанії сплачували тільки фіксовані річні платежі/збори.

За моделлю бухгалтерського обліку:

1) Англо-американська модель. Основна ідея цієї моделі — орієнтація обліку на інформаційні запити інвесторів і кредиторів. Це зумовлено тим, що промислові революції в США і Великобританії привели до того, що власники компаній (інвестори) відійшли від оперативного управління, передавши його професійним управлінцям. У цій ситуації фінансова облікова інформація стає важливим джерелом даних про становище компанії. З'явилася практика подання акціонерам управлінським персоналом фінансових звітів для контролю ефективності використання ресурсів. Саме ця обставина визначила націленість фінансової звітності на інформаційні потреби інвесторів і кредиторів. Для цієї моделі характерні: стабільна політична система; розвиненість економіки; всі правила (стандарти) приймаються професійними організаціями; високий професійний рівень облікових ринків, користувачів, сертифікації професійних кадрів; фінансова звітність спрямована на задоволення потреб інвесторів та кредиторів.

Разом з тим у британо-американській моделі немає: уніфікованих плану рахунків, облікових реєстрів, форм звітності, що може бути й позитивною стороною цієї моделі. Ця модель обліку широко застосовується в Великобританії, острові Джерсі, Гібралтарі, Кайманових островах, Багамських островах, Ірландії, Кіпрі.

2) Континентальна модель. Цієї моделі дотримуються у більшості країн Європи і в Японії. Вона передбачає тісний зв'язок бізнесу з банками, які в основному і задовольняють потреби фінансових компаній. Бухгалтерський облік регламентується законодавчо, характеризується значним консерватизмом. Орієнтація на управлінські запити кредиторів не є пріоритетним завданням обліку. Навпаки, облікова політика спрямована-насамперед на задоволення вимог уряду, зокрема щодо оподаткування згідно з національним макроекономічним планом. Крім того, уряди цих країн вимагають публікувати деяку інформацію про компанії, тому останні змушені готувати фінансову звітність, проте в менш деталізованому вигляді, ніж це потрібно для захисту інтересів кредиторів

Отже, континентальна модель використовується в країнах зі стабільною політичною системою, розвинутою економікою і має такі особливості: фінансовий звіт спрямований на задоволення потреб банків, облікові реєстри регламентуються законодавчо, облікова практика зорієнтована на задоволення потреб уряду, зокрема показників макроекономічного рівня.

У групу країн континентальної моделі входять Нідерланди, Люксембург, Мадейра, Панама та інші.

В залежності від типу офшорної компанії:

1) Фірми-копілки – накопичення грошових коштів, перевага визначається ступенем конфіденційності інформації про власника (Ліхтенштейн);

2) Фірми транзитних торговельних операцій – наявність подвійної схеми, де реєструється компанія у відповідній офшорній зоні, а інша в репутабельній країні, котра слугує в якості транзиту для фінансових потоків;

3) Фірми «Роялті» збирання різних ліцензійних виплат за патенти, авторські гонорари та інші подібні відрахування;

4) Фірми перевізники та судохідні компанії – проведення морських та авіаперевезень, як власними так і застрахованими судами та літаками під прапором офшорної держави або фірмою, що здійснює експедиторську діяльність;

5) Страхові компанії – здійснення перестрахування страхових ризиків або страхування «дружньою» компанією;

6) Банки, банківські філії та кредитні установи – проведення діяльності банками, банківськими філіями та кредитними установами в офшорних зонах за умови ліцензування (Швейцарія);

7) Інвестиційні та трастові компанії – здійснення грошовими активами клієнтів (Нідерланди);

8) Фінансові компанії та брокерські фірми - таким структурам необхідна репутація (Люксембург, Швейцарія, Нідерланди, Ліхтенштейн, Ірландія).

9) Холдингові компанії - в Люксембурзі, при певних умовах, холдингові компанії повністю звільняються від податків.

10) Штаб-квартири компаній - найм великої кількості співробітників. Основним параметром для створення подібної структури буде являтися розмір прибуткового податку.

11) Інформаційні агентства та видавничі фірми - країни з низьким рівнем оподаткування авторських винагород, низькою вартістю виробництва поліграфічної продукції, хорошими засобами комунікації (Кіпр і Мен) [2].

Вперше українські бізнесмени дістали можливість відкривати офшорні компанії в 1991 році. В квітні 1991 року швейцарська компанія Riggs Walmet Group оголосила про те, що виходить на український ринок з пропозицією про організацію компаній. Пропонувалася не тільки допомога в створенні безподаткових компаній, але й підтримка їх діяльності — внесення щорічних внесків до бюджету країни базування, забезпечення секретарських послуг з обробки нерегулярної пошти, організація щорічних зборів акціонерів, складання балансів тощо

Офшорні схеми засновані на використуванні можливостей, що надаються укладеними угодами про виключення подвійного оподаткування. Офшорні схеми все частіше стали спиратися не тільки на угоди купівлі-продажу, але й на лізингові, комісійні, трастові, страхові і інші договірно-правові форми здійснення складних комерційних операцій. Зарубіжні офшорні компанії використовуються в процесі поточного і довгострокового фінансування українських проектів з-за кордону. В схемах цього типу звичайно широко використовуються спеціалізовані компанії, розташовані в зонах податкових пільг.

Українські банки і фінансові компанії використовують офшорні схеми діяльності на світових ринках цінних паперів. Збільшилася роль офшорних схем у формуванні транснаціональних господарських систем, коли офшорні фірми вбудовуються в мережу зовнішніх філіалів українських підприємств. Офшорні схеми часто націлені на подолання іноземних податкових бар'єрів. Існує комплекс факторів, які стимулюють розвиток офшорного бізнесу в Україні. До головних із них належать: тягар податкового навантаження і неефективність фіскальної політики, несприятливий інвестиційний клімат і потужні мотиви до експорту капіталу за кордон, високі інвестиційні ризики і використання офшорних схем для приховування факту володіння інвестиційними об'єктами в Україні, криміналізація економіки і використання офшорних схем для відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом. На думку експертів, протягом 1980-х років до Швейцарії були переведені з Центральної Європи і колишнього СРСР мільярди доларів. У швейцарців немає однозначної думки, чи можна вважати всі ці внески злочинними. Проте ці гроші потрапляють у категорію «підозрілих» і можуть бути заблоковані. Українських бізнесменів у офшорні зони вабить можливість ухилення від сплати податків або відмивання «брудних грошей» (за ці діяння передбачена кримінальна відповідальність відповідно до ст. 212 і ст. 209 КК України) [3].

В Україні на законодавчому рівні встановлений Кабінетом Міністрів перелік офшорних зон:

- Британські залежні території: Острів Гернсі, Острів Джерсі, Острів Мен, Острів Олдерні;
- Близький Схід: Бахрейн;
- Центральна Америка: Беліз;
- Європа: Андорра, Гібралтар, Монако;
- Карибський регіон: Ангілья, Антигуа і Барбуда, Аруба, Багамські Острови, Барбадос, Бермудські Острови, Британські Віргінські Острови, Віргінські Острови (США), Гренада, Кайманові Острови, Монтсеррат, Нідерландські Антильські Острови, Пуерто-Ріко, Сент-Вінсент і Гренадіни, Сент-Кітс і Невіс, Сент-Люсія, Співдружність Домініки, Теркс і Кайкос;
- Африка: Ліберія, Сейшельські Острови;
- Тихоокеанський регіон: Вануату, Маршалські Острови, Науру, Ніуе, Острови Кука, Самоа;
- Південна Азія: Мальдівська Республіка [4].

Висновки. Особливою рисою, яка відрізняє офшорної зони є те, що на ці території залучається тільки іноземний капітал, а власники підприємств зареєстрованих в офшорних зонах зобов'язані вести діяльність тільки за межами офшорної зони. Вибір офшорної зони може здійснюватися за багатьма класифікаційними ознаками, тому при створенні офшорної компанії або взаємодії з іноземними

контрагентами з офшорним статусом потрібно детально аналізувати всі можливі фактори та цілі які підприємство має наміри отримати від такої діяльності та співпраці.

Аналізуючи все вищевикладене можна надати наступні пропозиції. Для того, щоб українські бізнесмени вкладали кошти в українську економіку необхідно, в першу чергу, реформувати податкову систему, яка повинна бути направлена не на те, щоб зібрати найбільше податків у бюджет, а на те, щоб бізнес міг «вільно дихати», тобто податки мають відповідати тому доходу, який отримує підприємство. Крім того, дуже гостро стоїть проблема корупції в органах державної влади. Її можна вирішити тільки тоді, коли зміняться взаємовідносини між гілками влади та бізнесом.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Офшори і все про них [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://all-about-offshores.blogspot.no>
2. Види офшорних зон та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
3. Офшорна зона [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон» № 143-р від 23 лютого 2011 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

УДК: 311: 343

СТАТИСТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Голубова Г.В., к.е.н., доцент кафедри статистики Національна академія статистики, обліку та аудиту

Голубова Г.В. Статистичне вивчення злочинності в Україні: регіональний аспект

У статті здійснено статистичний аналіз злочинності України у 2013 р. Актуальність дослідження обґрунтована змінами і реформами країни у частині її суспільного устрою. Таким чином, правова статистика має стати своєрідним інструментом державного регулювання. Автором охарактеризовані основні види правової статистики та деталізовано види кримінально-правової статистики. Автором проаналізовано географічну структуру тяжких та особливо тяжких злочинів, оскільки вони становлять найбільшу загрозу суспільству. Аналіз злочинності у сфері обігу наркотиків доводить, що найбільша питома вага злочинів у сфері обігу наркотиків була зафіксована на Донеччині (9,98%), Дніпропетровщині (9,89%), АР Крим (9,12%), Луганщині (8,10%) та в м. Києві (7,65%). Статистичний аналіз географічної структури злочинів за статтю, віковими групами, злочинними організаціями також доводить найвищий рівень злочинності на Сході та Півдні країни. Проаналізовані структурні зміни засуджених неповнолітніх за окремими видами злочинів.

Ключові слова: правова статистика, злочинність, статистичний аналіз

Голубова Г.В. Статистическое изучение преступности в Украине: региональный аспект

В статье осуществлен статистический анализ преступности Украины в 2013 г. Актуальность исследования обоснована изменениями и реформами страны в части ее общественного строя. Таким образом, правовая статистика должна стать своеобразным инструментом государственной регуляции. Автором охарактеризованы основные виды правовой статистики и детализированы виды криминально-правовой статистики. Автором проанализирована географическая структура тяжелых и особенно тяжелых преступлений, поскольку они составляют наибольшую угрозу обществу. Анализ преступности в сфере обращения наркотиков доказывает, что наибольший удельный вес преступлений в сфере обращения наркотиков был зафиксирован в Донецкой области (9,98%), Днепропетровской (9,89%), АР Крым (9,12%), Луганской (8,10%) и в г. Киеве (7,65%). Статистический анализ географической структуры преступлений за половым признаком, возрастными группами, преступными организациями также доводит наивысший уровень преступности на Востоке и Юге страны. Проанализированы структурные изменения осужденных несовершеннолетних за отдельными видами преступлений.

Ключевые слова: правовая статистика, преступность, статистический анализ

Golubova G. The Statistical study of criminality in Ukraine: a regional aspect

In the article is presents a statistical analysis of crime Ukraine in 2013. The relevance of the study justified the changes and reforms of the country in terms of its social structure. Thus, the legal statistics should become a tool of state regulation. The author described the main types of legal statistics and detailed types of criminal statistics. The author analyzes the geographical structure of grave and especially grave crimes, because they pose the greatest threat to society. Analysis of crime in the field of drug trafficking shows that the largest proportion of crimes in the field of drug trafficking was recorded in Donetsk (9,98%), Dnipropetrovsk (9,89%), Crimea (9,12%), Luhansk (8,10%), and Kiev (7,65%). Statistical analysis of geographic patterns of crime for the article, age groups, criminal organizations also proves the highest level of crime in the East and South of the country. Analyzed structural changes of juvenile offenders for certain types of crimes.

Keywords: legal statistics, criminality, statistical analysis

Постановка проблеми. Світова практика свідчить, що стабільність будь-якого суспільного устрою значною мірою залежить від стану правопорядку в країні. Тому одним з головних завдань держави є забезпечення правопорядку і законності, захист прав і свобод громадян, охорона прав і законних інтересів державних і недержавних організацій тощо та інший соціальний контроль за злочинністю й правопорушеннями. Статистичне вивчення злочинності в Україні набуває актуальності і масштабів у зв'язку з тими реформами й державними перетвореннями, що відбуваються нині в Україні, а також її тяжіння до європейського державного устрою та культури.

Злочинність в Україні “розвивається” за рахунок низки факторів. Не останню роль відіграє психологічна напруга в соціумі, а саме: нерівномірність розподілу доходів населення, низький рівень життя, рівень безробіття (наприклад, у 2013 р. 69,4% усіх засуджених це були особи у працездатному віці, які не працювали і не навчалися), зростання алкоголізму, в тому числі серед молоді, стрімке зростання цін на товари та послуги та багато інших причин. При цьому, географія злочинності в Україні є неоднорідна і це зумовлено низкою факторів, властивих окремому регіону країни. З цієї позиції, слід максимально приділяти статистичну увагу тим регіонам України, які з точки зору міжнародного права вважаються криміногенними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування правової статистики ґрунтується на дослідженнях багатьох зарубіжних науковців: А. Геррі, Е. Галей, Д. Граунт, В. Петтіта ін. Питаннями правової статистики займалися і вітчизняні науковці: В.Б. Захожай [1], А.М. Єріна, І.В. Калачова [2], Н.Г. Навроцька [3], Г.Г. Трофімова [4], В.С. Федорченко, І.О. Христин [5] та ін.

Метою публікації є аналіз стану та формування злочинності в Україні на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу. В Україні термін “правова статистика” введено в науковий обіг з 1980 р. До цього часу вживався термін “судова статистика”. Довгий час цьому терміну передував термін “моральна статистика”, який увів у науковий обіг французький адвокат А. Геррі. У 1853 р. на I Міжнародному статистичному конгресі в Гаазі А. Кетле підкреслив, що існують 180 різних визначень моральної статистики, тому предмет моральної статистики є надзвичайно широким. Найбільшу увагу науковців привертав такий розділ моральної статистики, як кримінальна статистика, оскільки вона містила відомості та аналіз стосовно діянь, що становили найбільшу